

Ohje käytössä: 7104019 Biopankki

Biopankkinäytteiden otto ja lähetys näytteitä ottaville laboratorioille ja osastoille

Ohje HUSin osastojen ja yksiköiden henkilökunnalle

Biopankkinäytteiden ottaminen

Biopankin perusnäyte B-Bio-O otetaan jokaisesta henkilöstä, joka on antanut biopankkisuostumuksen. Lisäksi suostumuksen antaneesta voidaan kerätä biopankkiin muita näytelaatuja tai näytesarjoja. Kudosnäytteistä ohjataan erillisessä ohjeessa. Kaikki biopankkinäytteet löytyvät HUSLABin tutkimusohjekirjasta.

- Yleensä biopankkinäytteet otetaan diagnostisten näytteiden yhteydessä, mutta henkilö voi luovuttaa biopankkinäytteen myös erikseen
- Biopankkinäytteen ottaminen ei saa vaarantaa diagnostisten näytteiden ottamista
- Näytteet otetaan, vaikka pyyntöön merkitty näytteenottoaika olisi umpeutunut
- Sairaushoito tai lääkitys ei ole este näytteen ottamiseen

Henkilö voi missä tahansa vaiheessa kieltäytyä luovuttamasta biopankkinäytettä.

Jos henkilö ei enää halua olla mukana biopankkitoiminnassa, hänet ohjataan tekemään biopankkiperuutus sähköisesti biopankin nettisivuilla (helsinginbiopankki.fi) tai paperisen lomakkeen kautta (biopankkiperuutus). Lomake lähetetään samana päivänä sisäpostilla Helsingin Biopankkiin PL400, 00029 HUS.

Jos henkilö tulee laboratorioon Helsingin Biopankin suostumus mukanaan, näytepyynnön B-Bio-O (21454) voi tehdä **täysi-ikäiselle 18-vuotta täyttäneelle**. Suostumukset lähetetään vähintään kerran viikossa sisäpostissa Helsingin Biopankkiin PL400, 00029 HUS.

Jos henkilö tulee luovuttamaan biopankkinäytettä, mutta hänellä ei ole näytepyyntöä, ohjataan hänet tekemään biopankkisuostumus Helsingin Biopankin nettisivuilla tai Maisa-asiakasportaalissa. Tällöin lähete biopankkinäytteeseen (B-Bio-O) muodostuu automaattisesti henkilölle yleensä noin 10 minuutissa - kuitenkin viimeistään kolmessa arkipäivässä. Henkilön voi vaihtoehtoisesti ohjata täyttämään paperisen biopankkisuostumuksen. Tällöin näytteenottaja allekirjoittaa biopankkisuostumuksen vastaanotetuksi ja postittaa potilaan suostumuksen sisäpostissa Helsingin Biopankkiin. Näytteenottaja tekee asiakkaalle näytepyynnön B-Bio-O (21454).

Ohje käytössä: 7104019 Biopankki

Huom! Jos näytepyyntöä ei jostain syystä tehdä, on ilmoitettava biopankin Nestelaboratorioon (p. 040 621 1013), että potilaasta on otettu biopankkinäyte.

Alaikäisen biopankkinäytteet (kaikki alle 18-vuotiaat)

Verinäytteet otetaan pääsääntöisesti samassa yhteydessä, kun lapsesta otetaan muitakin verinäytteitä, jotta lasta ei pistetä erikseen biopankkinäytettä varten. Jos kuitenkin alaikäinen itse tai hänen huoltajansa haluavat luovuttaa näytteen erikseen, se on myös mahdollista. Alaikäisten näytteitä ottaessa noudatetaan HUSLABin preanalytiikan käsikirjan työohjetta, Lapselta otettavan verinäytteen määrän arviointi. Biopankkinäytteen ottaminen ei saa missään olosuhteissa johtaa alaikäiseltä otettavan maksimivuorokausiverimäärän ylitykseen (kts. HUSLAB preanalytiikan käsikirja ”Lapselta otettavan verimäärän arviointi”).

Näytteiden käsittely ja lähetys

Biopankkinäytteitä ei käsitellä ennen lähetystä, ellei niin olla erikseen sovittu, mutta lähes kaikki biopankkiverinäytteet säilytetään jääkaapissa ennen kuljetusta. Näytteiden tulee olla 24 tunnin sisällä näytteenotosta biopankissa. (Biopankin kanssa erikseen sovituissa näytteenottopisteissä 36 tunnin sisällä). Perjantaisin ja arkipyhien aattona näytteiden on oltava biopankissa klo 14 mennessä.

HUOM! Tarkista näytekohtaiset lämpötila- ja kuljetusohjeet HUSLABin tutkimusohjekirjasta.

Lähetys näytekuljetuksen mukana

Näytteet lähetetään kylmäkuljetuksena (styrox-laatikko, jossa kylmägeeli) HUSLAB-talon näytteiden vastaanottoon normaalin näytekuljetuksen mukana. Lasten DNA verinäytteet voi lähettää huoneenlämmössä (B-BioDNA, aB-BioDNA, zB-BioDNA) ja ne säilyvät tarvittaessa jääkaapissa 1–3 vrk. Streck -putkeen otettava solunulkoinen DNA (P-HBcfDNA), PBMC-solut (verinäyte) sekä ulostenäyte *säilytetään ja lähetetään aina huoneenlämmössä*. Laatikon päällä tulee olla merkintä KÄSILAJITTELU.

Lähetys putkipostilla

Biopankkinäytteet lähetetään HUSLAB-taloon putkipostiasemalle 6300 pakattuna Minigrip-pussiin. Päälle laitetaan huomiolappu Helsingin Biopankki. Kylmäkuljetusta

Ohje käytössä: 7104019 Biopankki

vaativien näytteiden kanssa kuljetusputkeen laitetaan kylmägeeli. P-HBcfDNA:n lasista Streck-putkea ei saa lähettää putkipostilla rikkoutumisvaaran vuoksi.